

Nazwa instytucji

Książnica Cieszyńska

Tytuł jednostki/Tytuł publikacji

Statut Stowarzyszenia Robotników "Siła" w Krakowie - projekt

Liczba stron oryginału

2

Liczba plików skanów

3

Liczba plików publikacji

3

Sygnatura/numer zespołu

TR 101.001

Data wydania oryginału

Ok. 1893

Projekt/Sponsor digitalizacji

Dofinansowano ze środków WPR Kultura+

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

NARODOWY
INSTYTUT
AUDIOWIZUALNY

KULTURA+

101.1.

STATUT

STOWARZYSZENIA ROBOTNIKÓW

„SIŁA“

W KRAKOWIE.

(Projekt).

§. 1. **Siedziba Stowarzyszenia.** Siedzibą Stowarzyszenia jest miasto Kraków.

§. 2. **Cel Stowarzyszenia.** Celem Stowarzyszenia jest podniesienie umysłowego wykształcenia robotników, rozbudzanie życia towarzyskiego, jakoteż i pomoc materyalna.

§. 3. **Srodki do osiągnięcia tego celu są:**

- a) utrzymanie odpowiedniego lokalu;
- b) biblioteka i czasopisma;
- c) wydawanie czasopism i podejmowanie innych wydawnictw treścią odpowiadających §. 2;
- d) urządzanie popularno-naukow. odczytów;
- e) urządzanie zabaw i gier towarzyskich;
- f) wspieranie członków radą i pomocą, tudzież pośredniczenie w wynajdywaniu dla członków zatrudnienia;
- g) udzielanie pomocy prawnej w wypadkach spornych ewentualnie przez danie zastępcy prawnego (adwokata);
- h) wspieranie członków w razie braku zatrudnienia;
- i) wspieranie podróżujących towarzyszków.

§. 4. **Fundusze Stowarzyszenia stanowią:**

- a) wkładki członków;
- b) dobrowolne datki;
- c) dochody z urządzanych odczytów i zabaw;
- d) odsetki z kapitału.

§. 5. **Członkowie:**

- a) członkiem zwyczajnym Stowarzyszenia może być każdy w Krakowie lub okolicy zamieszkały robotnik;
- b) członkiem uczestnikiem każdy obywatel państwa bez względu na zasadę, wypowiedzianą pod a).

Członków zwyczajnych i uczestników przyjmuje Zarząd na polecenie dwóch członków Stowarzyszenia; w razie nieprzyjęcia przysługuje nieprzyjętemu prawo odwołania się do Walnego Zgromadzenia.

§. 6. **Obowiązki członków są:**

- a) regularnie uiszczać wkładki tygodniowe;
- b) przestrzegać ściśle statutu;
- c) wypełniać obowiązki włożone na niego przez Zarząd lub Walne Zgromadzenie.

§. 7. **Prawa członków:**

- a) prawo wyboru i wybieralności do Zarządu;
- b) prawo stawiania wniosków;
- c) prawo uczęszczania do lokalu Stowarzyszenia, korzystania z wykładów, nauk i biblioteki Stowarzyszenia, oraz rozrywek przez Stowarzyszenie urządzanych;
- d) prawo do pomocy wymienionej w §. 3 lit. g, h, i.

§. 8. **Każdy członek** należący przez 3 miesiące do towarzystwa, który zostaje zmuszony w sprawie spornej, powstałej przy wykonywaniu swego zawodu udać się na drogę sądową, ma prawo domagać się od Stowarzyszenia pokrycia kosztów prawnych.

Jeżeli Wydział uzna, że spór nie kwalifikuje się do rozstrzygnięcia na drodze sądowej lub też niema widoków powodzenia, w takim razie może petentowi odmówić pomocy. Członkowie Stowarzyszeń pozostających z naszym Stowarzyszeniem w stosunku wzajemności, którzy się w ciągu 8 dni po przybyciu do Krakowa do przyjęcia zgłosili, mają prawo do pomocy prawnej po wykazaniu się trzechmiesięcznym należeniem.

§. 9. **Każdy członek** zwyczajny w razie braku zatrudnienia ma prawo do wsparcia z funduszu towarzystwa w miarę każdorazowego stanu środków pieniężnych, jeżeli przez 52 tygodnie bez przerwy do towarzystwa należał i jeżeli wykaze, że już od 14 dni jest bez zatrudnienia i że nie z własnej woli pracę opuścił. Jako występujący z własnej woli uważani będą i ci, którzy przez lekkomyślne postępowanie doprowadzili do utraty miejsca.

Wysokość i czas trwania wsparcia dla zostających bez zatrudnienia oznacza regulamin, wejście zaś w życie tego paragrafu oznaczy Walne Zgromadzenie.

§. 10. **Każdy odjeżdżający członek**, jak również każdy do Krakowa przybywający towarzysz, który był członkiem towarzystwa robotników, które członkom naszego towarzystwa równego wsparcia udziela, otrzymuje wsparcie, którego wysokość oznaczy Walne Zgromadzenie. Towarzysz taki musi się wykazać dowodem należenia do takiego towarzystwa w ostatnim miejscu swego zatrudnienia, albo jeśli tam takiego stowarzyszenia niema, w poprzednim miejscu.

§. 11. **Od wkładek** tygodniowych uwolnieni są członkowie podczas słabości i ćwiczeń wojskowych; członkowie pobierający zapomogę opłacając wkładki; członkowie uczestnicy mogą korzystać tylko z praw przysługujących członkom zwyczajnym, wyszczególnionych pod b) i c).

§. 12. **Utrata praw i wykluczenie ze Stowarzyszenia:**

- a) członek, który nie płaci przez 4 tygodnie wkładek, uważanym będzie za samowolnie występującego;
- b) wykluczonym zostaje członek, który się dopuścił czynu hańbiącego; tudzież
- c) członek działający na szkodę Stowarzyszenia wbrew statutowi.

§. 13. **Zarząd.** Czynnościami Stowarzyszenia zajmuje się Zarząd, składający się z przewodniczącego, tegoż zastępcy, 10 członków i 2 zastępców wydziałowych — na jeden rok w Styczniu przez Walne Zgromadzenie wybranych. Zarząd wybiera ze swego grona sekretarza, skarbnika, poborcę wkładek tygodniowych, bibliotekarza i dwóch członków do swej Komisji rewizyjnej.

Do prawomocności uchwał Zarządu potrzebna jest obecność przewodniczącego lub jego zastępcy, tudzież sześciu członków Zarządu. Uchwały zapadają bezwzględną większością głosów; w razie równości głosów rozstrzyga przewodniczący.

Na wypadek śmierci lub wyjazdu którego z członków Zarządu, powołuje przewodniczący tego, który przy wyborze największą ilość głosów otrzymał.

Przewodniczący lub jego zastępcę reprezentuje Stowarzyszenie wobec władz i osób trzecich (na zewnątrz) i podpisuje wszelkie pisma i dokumenty wraz z sekretarzem, zaopatrzone stampilą Stowarzyszenia.

§. 14. **Czynności Zarządu:**

- a) przyjmuje i określa członków i utrzymuje ich spis;
- b) prowadzi rachunki i wykaz funduszu, które co pół roku przedkłada Walnemu Zgromadzeniu do zatwierdzenia;
- c) układa potrzebne regulamina i instrukcje kasowe;
- d) przygotowuje wnioski i układa porządek dzienny dla Walnych Zgromadzeń;
- e) uchwała i udziela wsparcia dla członków do zapomogi uprawnionych;
- f) urządza wykłady naukowe dla członków i ustanawia dni, w których pojedyncze przedmioty wykładane być mają;

- g) uchwała wydawnictwa, jak również prenumerowanie pism i zakupno książek do biblioteki;
- h) rozstrzyga sprawy w statucie nieprzewidziane;
- i) wykonuje wszelkie uchwały Walnego Zgromadzenia.

§. 15. **Walne Zgromadzenie** odbywa się dwa razy do roku, t. j. w Styczniu i w Lipcu. Na wniosek Zarządu lub $\frac{1}{5}$ części członków rzeczywistych zwołuje się nadzwyczajne Walne Zgromadzenie.

§. 16. **Na Walne Zgromadzenie** zbierają się wszyscy członkowie Stowarzyszenia. Obecność połowy członków zwyczajnych stanowi komplet Walnego Zgromadzenia. Gdyby jednak nie zebrała się potrzebna ilość członków, zwołuje przewodniczący w najkrótszym czasie drugie Walne Zgromadzenie z tym samym porządkiem dziennym, z tem zastrzeżeniem, że uchwały jego będą prawomocne, choćby nie zebrał się potrzebny komplet.

Uchwały Walnego Zgromadzenia zapadają bezwzględnie większością głosów obecnych. Walne Zgromadzenie zwołuje przewodniczący przez ogłoszenie w lokalu Towarzystwa co najmniej trzy dni przed odbyciem się tegoż.

§. 17. **Czynności Walnego Zgromadzenia :**

- a) przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Zarządu i zatwierdza rachunki, sprawdzone przez osobną Komisję rewizyjną z 3 członków złożoną, w tym celu przez Walne Zgromadzenie wybraną;
- b) uchwała i odrzuca wnioski, które Zarząd jego uchwale przedkłada;
- c) uchwała zmiany w statucie tylko przez Zarząd proponowane i w projekcie do uchwały przedłożone obecności $\frac{2}{3}$ części członków, większością $\frac{3}{4}$ części obecnych;
- d) wybiera przewodniczącego, członków Zarządu Stowarzyszenia i dwóch tychże zastępców;
- e) uchwała wysokość tygodniowej wkładki i zapomogi;
- f) uchwała rozwiązanie Stowarzyszenia.

§. 18. **Sąd polubowny.** Wszelkie spory między Stowarzyszeniem i poszczególnymi członkami załatwia i rozstrzyga Sąd polubowny w rozprawie ustnej.

Sąd polubowny składa się z trzech członków. Wydział Stowarzyszenia wybiera jednego, strona przeciwna drugiego, a ci dwaj wybierają trzeciego, który prezyduje w Sądzie polubownym.

Wybory te skuteczne być mają w przeciągu 30 dni od dnia wniesienia sporu, inaczej bowiem przysługują powodowi prawo wybrać sędziego polubownego i dla strony przeciwnej. Wyrok Sądu polubownego staje się prawomocnym i obowiązującym w chwili ogłoszenia go stronom spornym, które się zrzekają wszelkiego prawa odwołania się i rekurowania do jakichkolwiek władz lub sądów.

§. 19. **Rozwiązanie Stowarzyszenia** nastąpić może tylko na wniosek, który przeszedł przez uchwałę Zarządu i za uchwałą Walnego Zgromadzenia, zapadłą w obecności $\frac{3}{4}$ części członków i większością $\frac{3}{4}$ części głosujących.

Walne Zgromadzenie rozwiązujące rozstrzyga o ulokowaniu funduszu i majątku Towarzystwa.

REGULAMIN

funduszu wsparcia dla zostających bez zatrudnienia.

Z dniem 1go stycznia 1893 r. wchodzi w życie przewidziane Statutem **wsparcie dla członków, pozostających bez zatrudnienia.**

1. Uprawnionymi do pobierania wsparcia są członkowie:

a) którzy do Stowarzyszenia robotników „Siła” w Krakowie 52 tygodnie w jednym ciągu wkładki zapłacili.

b) którzy już 14 dni są bez zatrudnienia i niewłasnowolnie pracę utracili. Utracający pracę winien natychmiast zgłosić się do Zarządu z uwiadomieniem.

Członkom stowarzyszeń opartym na wzajemności, liczyć się będą włożone przez nich wkładki w innych stowarzyszeniach; prawo zaś do wsparcia osiągną dopiero po sześciomiesięcznym (26 tygodniowym) należeniu do stowarzyszenia krakowskiego.

Towarzysze, którzy z powodu ścisłego przestrzegania cennika i prawa przemysłowego, odnośnie do przepisanych godzin pracy i odpoczynku niedzielnego, utracą pracę, winni otrzymać natychmiast wsparcie z funduszu dla zostających bez zatrudnienia, choćby jeszcze praw w tymże funduszu nie osiągnęli.

2. Jako własnowolnie opuszczający pracę uważani są także ci, którzy z powodu swego zachowania się w Zakładzie cierpieni być nie mogli, oraz ci, którzy bez usprawiedliwionych powodów pracę zaniedbują i przez to narażają się na wydalenie.

3. Przyczyna opuszczenia pracy powinna być przez członka Zarządu z Wydziału wydelegowanego dokładnie zbadaną.

4. Do pobierania wsparcia są jednakże uprawnieni własnowolnie opuszczający pracę członkowie, jeżeli pryncypał zmusza członka do pracowania niżej obowiązującej ceny pracy, lub jeżeli zachodzi wypadek przewidziany w §. 78, 2 a) do d) Ustawy przemysłowej.

Pomocnik ma prawo zerwać umowę:

- a) jeżeli nie może pracować nadal bez szkody dla zdrowia;
- b) jeżeli pracodawca dopuścił się obelgi czynnej, lub stał się winnym obrazy honoru względem niego;
- c) jeżeli pracodawca chce go nakłonić do niemoralnych lub z prawem niezgodnych czynów;
- d) jeżeli mu niezastużenie zatrzymuje umówioną płacę, lub też inne warunki umowy naruszy.

5. Biorący wsparcie z Towarzystwa, winien, jeżeli się praca znajdzie, takową przyjąć, w przeciwnym razie traci prawo do wsparcia.

6. Wysokość wsparcia na teraz ustanawia się 2 złr. tygodniowo.

7. Wsparcie udzielanem będzie przez 2 tygodnie. Powtórne wsparcie 2-tygodniowe nastąpi dopiero po upływie 6 miesięcy, jeżeli pobierający takowe przez ten czas był członkiem Stowarzyszenia bez przerwy.

8. Jeżeli członek pobierający wsparcie zachoruje, natenczas przestaje je pobierać, a przechodzi na fundusz kasy chorych. Po przyśściu zaś do zdrowia, otrzyma nadal wsparcie aż do wypełnienia czasu oznaczonego punktem 7.

9. Jeżeli uprawniony do wsparcia przed zaczęciem pobierania tegoż zamierza odjechać, otrzyma natychmiast na drogę 3 złr. wsparcia, jeżeli zaczął wsparcie pobierać, otrzyma tylko tę resztę, któraby mu do ukończenia czasu naznaczonego punktem 7 do pobrania przypadła. Pieniądze na drogę tym tylko wypłacone będą, którzy udają się w podróż, ale nie na pewne miejsce.

Powołani do wojska nie tracą swych praw po powrocie.

10. W razach wątpliwych co do uprawnienia do wsparcia rozstrzyga Wydział „Siły” po dokładnem zbadaniu sprawy. Członkowi służy prawo odwołania się do Walnego Zgromadzenia.